

اسفندیار معتمدی

رئیس اتحادیه انجمن‌های علمی آموزشی معلمان فیزیک ایران

مشروح گزارش

به دعوت آقایان علمدار عسکری و امیدعلی خلیلی مقدم، دبیران کوشای اداره کل آموزش و پرورش چهارمحال و بختیاری، به شهر کرد رفتم و در برنامه‌هایی که تنظیم کرده بودند، شرکت کردم. در این دیدار از همکاری‌ها و دلسوزی‌هایی که در بعضی معلمان دیدم، امیدهای تازه‌ای یافتم که به شرح آن‌ها می‌پردازم:

صبح پنجشنبه ۹ آذر ۱۳۹۲ در مراسم صبحگاهی "دبیرستان سیدجمال‌الدین اسدآبادی" حاضر شدم. دیدن ساختمان باشکوه مدرسه و نوجوانان آماده و آراسته با صف‌های منظم که مشغول برگزاری مراسم بودند، به‌ویژه رئیس دبیرستان، آقای سیاوش امیرخان دهکردی و دبیران محترمی که در جمع دانش‌آموزان ایستاده و معرف محیط گرم و دوستانه آموزشی بودند، مرا به وجد آورد. هنگامی که مسئولان مدرسه پیشنهاد کردند با دانش‌آموزان سخن بگویم، با گرمی پذیرفتم و چند دقیقه‌ای از انتظارات و امیدهایی که برای جوانان کشور و ایران عزیز داریم، صحبت کردم که مورد توجه دانش‌آموزان قرار گرفت. سپس در دفتر زیبای مدرسه چند دقیقه‌ای با مدیر، معاونان و دبیران سخن گفتیم و از مرحوم غلامحسین زیرک‌زاده مؤسس مدرسه که مترجم کتاب "امیل" از ژان ژاک روسو بود، یاد کردیم و بر همه معلمان اثرگذار آموزش و پرورش درود فرستادیم. مرحوم زیرک‌زاده از بنیان‌گذاران آموزش و پرورش جدید استان چهارمحال و بختیاری بود که هم‌اکنون به افتخار نام او آموزشگاهی دایر است.

خاطرات یک معلم شهر کردی

خلاصه

روز پنجشنبه ۹ آبان ۱۳۹۲ به شهر کرد دعوت شدم. در جمع معلمان فیزیک برنامه‌های زیر اجرا شدند:

۱. تجلیل از آقای رمضان نظری، معلم پیشکسوت فیزیک که ۵۴ سال تدریس شورانگیز داشت.
۲. اهدای تقدیرنامه‌های وزارت آموزش و پرورش همراه با هدایای مدیرکل به دبیران شرکت‌کننده در کنفرانس.
۳. تجدید انتخابات هیئت اجرایی انجمن معلمان فیزیک استان چهارمحال و بختیاری.
۴. بستن تفاهم‌نامه میان دانشگاه فرهنگیان - پردیس بحرالعلوم - با انجمن معلمان فیزیک در زمینه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی.
۵. دیدار از مدرسه و معلم و دانش‌آموز.

گزارش

در ساعت نه صبح در محل پژوهش‌سرای معلم در جمع پرشور دبیران بودم. بسیاری از آن‌ها را در کلاس‌های کارآموزی و کنفرانس‌ها دیده بودم. نگاه‌ها همه آشنا بود. مرا به گرمی پذیرفتند و من نیز مشتاق دیدارشان بودم. چند دقیقه مشغول احوال‌پرسی بودیم که آقایان **کریمیان و گلواری**، مدیر کل و معاون آموزش و پرورش چهارمحال بختیاری و آقای **اسلامی**، رئیس دانشگاه فرهنگیان، در جلسه حضور یافتند و جلسه رسمیت یافت و برنامه شروع شد.

سخنران مدیر کل آموزش و پرورش برایم جالب و آموزنده بود. ایشان پس از خوشامدگویی به جمع حاضر از ویژگی‌های معلم مؤثر چند نکته را بر شمردند و توضیحاتی دادند که بسیار بجا و مؤثر بود؛ از جمله:

- معلم مؤثر دانش‌آموز را محور آموزش می‌داند نه خود را. معلم غیر مؤثر دانش‌آموز را در یافت‌کننده اطلاعات خودش در نظر می‌گیرد و می‌خواهد آنچه می‌داند به او منتقل کند. معلم مؤثر از دانش‌آموز می‌پرسد که او چه می‌خواهد و معلم غیر مؤثر می‌گوید من چه کاری برای شما می‌خواهم انجام دهم.

- معلم مؤثر دانش‌آموز را می‌شناسد و از استعداد، دانش و اطلاعات قبلی او باخبر است و کار را از آن‌جا آغاز می‌کند که دانش‌آموز می‌داند و نیاز به دانستن آن را احساس می‌کند.

- معلم مؤثر کلاس را به شکلی اداره می‌کند که دانش‌آموز احساس آرامش کند و هیچ احساس اجبار و ناامنی نداشته باشد.

- معلم مؤثر در کلاس شور و اشتیاق به وجود می‌آورد و با عشق و مهر به کار، دانش‌آموز را برای یادگیری برمی‌انگیزد.

- معلم مؤثر چنان موضوع درس را مطرح می‌کند که دانش‌آموز احساس کند به یادگیری آن نیاز دارد و یادگیری آن در کار و زندگی‌اش مؤثر است.

- معلم مؤثر می‌تواند مطالب پیچیده را آسان کند و به صورت قابل فهم برای دانش‌آموز ارائه دهد.

پس از سخنان گرم و گیرای آقای کریمیان، نوبت سخن من بود که صحبت‌م را با تبریک به معلمان آغاز کردم؛ تبریک به خاطر شغلی که دارند و به خاطر اثری که در جامعه می‌گذارند. گفتم که در یکصد سال گذشته جامعه معلمان ایران توانسته‌اند با همه محرومیت‌هایی که داشته‌اند، جامعه را کد و بی‌سواد ما را که نه پزشک داشتیم و نه مهندس و نه قاضی تحصیل کرده، به وضع امروز برسانند که حدود ۹۰ درصد مردم باسواد شده و در بسیاری از مشاغل و مهارت‌ها به حد خودکفایی رسیده‌اند. همه این پیشرفت‌ها مرهون زحمات معلمانی بوده که از گذشته تاکنون در این کشور خدمت کرده‌اند. هر تابلوی پزشکی که می‌بینید دست شما معلمان در بالا بردن آن نقش داشته و هر سد و تونل و ساختمانی که ساخته شده در تربیت مهندس آن، معلمان نقش داشته‌اند. دانش و مهارت لازم را به سازندگان یاد داده‌اند. جامعه و امدار و سپاسگزار معلم‌هاست.

از این پس هم شما معلمان بکوشید علاوه بر دانش و مهارتی که به افراد می‌آموزید، آن‌ها را متکی به خود،

مستول، راستگو، صرفه‌جو، پرتلاش، خلاق، نوآور، دلسوز و همکار یکدیگر تربیت کنید. جامعه سخت به این افراد نیاز دارد تا به حد خودکفایی کامل و توسعه پایدار برسد و جایگاه خود را در جهان کنونی به دست آورد. ما امروز به زنان و مردان دانا و توانا که نسبت به خود، مردم و محیط زیست احساس مسئولیت داشته باشند، نیازمندیم. تربیت چنین افرادی برعهده معلمان خردمند است.

سپس درباره ضرورت تشکیل انجمن معلمان و لزوم پیوستن به یکدیگر و ایجاد ارتباط و تبادل نظر گفتم و همه را به شرکت فعال در انجمن دعوت کردم که خوش‌بختانه مؤثر واقع شد و رضایت خاطر را در رفتار و گفتار حاضران دیدم و شنیدم و امیدوار شدم که انجمن معلمان فیزیک استان با هم‌فکری، همکاری و همدلی یکدیگر، آموزش فیزیک را آسان، جذاب و اثربخش خواهند کرد.

تجلیل از معلمان

آقای **رمضان نظری** از پیشکسوتان آموزش و پرورش استان است. از ایشان دعوت شد که در میان معلمان حضور یابد و به مناسبت روز تکریم سالمندان (۲۵ ذی‌الحجه) از ایشان تجلیل به عمل آید. پدر را پسر که خود نیز دبیر فیزیک است با احترام به مجلس معلمان آورد.

استاد نظری ۵۴ سال سابقه تدریس شوق‌انگیز داشت. رئیس دانشگاه فرهنگیان که از شاگردان ایشان است، درباره استاد فیزیک خود در دفتر من چنین نوشت: "در طول تدریس ۵۴ ساله خود هیچ سخن درستی بر زبان نیاورد، هیچ تأخیر یا غیبت نداشت. حتی زمانی که بیمار می‌شد، برای آنکه دانش‌آموزان از درس عقب نمانند از رفتن به بیمارستان روگردان بود. با حقوق معلمی و مناعت طبع پنج پسر و یک دختر خود را به‌خوبی تربیت کرد و به تحصیلات عالی رساند. همواره چون شمع می‌سوخت تا راه دیگران را روشن کند."

آقای علمدار عسکری، دبیر فیزیک، در وصف استاد نظری چنین گفت: "درحوزه تصحیح امتحانات نهایی مشغول تصحیح ورقه بودم که به برگه امتحانی دانش‌آموزی برخوردیم که مطالب خود را بسیار دقیق و منظم نوشته بود، ولی جمع نمره او ۱۹/۷۵ می‌شد. درحالی که حق او ۲۰ بود. از استاد نظری که در جلسه امتحان حضور داشت، درخواست کردم این ورقه را بازبینی کند. ایشان وقتی ورقه را دید، بدون درنگ گفت همان نمره‌ای که داده‌اید، درست است. ما هم از دادن ۲۰ صرف‌نظر کردیم. بعد که سربرگه‌ها را به ورقه متصل کردیم، مشخص شد که این ورقه دختر خود استاد بوده است. استاد نظری خط دختر خود را شناخته بود و دستور جمع کردن آن را داده بود که خدای نکرده اعمال نفوذی در ورقه و نمره آن نشود."

معلمان حاضر در جلسه از استاد نظری خواستند که خاطره‌ای بیان کند. ایشان چنین گفت: "من وقتی به کلاس درس می‌رفتم، به کسی اجازه نمی‌دادم که از کلاس بیرون برود یا به کلاس بیاید. در آغاز سال هم شرايطم را به مدیر و ناظم می‌گفتم. شبی در کلاس شبانه مشغول درس دادن به خانم‌ها بودم که در کلاس باز شد و مدیر مدرسه درخواست کرد اجازه دهم خانمی از کلاس بیرون آید. اما من سرحرف خود ایستادم و گفتم اجازه نمی‌دهم. تا آنکه مدیر گفت این مادر وقتی در خانه نبوده است دو بچه‌اش با هم دعوا کرده‌اند و یکی از بچه‌ها دیگری را آتش زده و سوزانده است. باز هم می‌خواهید روی حرف خود بایستید؟"

آقای نظری می‌گفت: "حالا هم پس از سال‌ها وقتی یاد این کارم می‌افتم، خجالت می‌کشم و به خودم می‌گویم معلم باید شاگردانش را بشناسد و از مسائل آن‌ها آگاه باشد. طبق نیاز آن‌ها عمل کند، نه آنکه خودش را محور همه کارها و تصمیمات قرار بدهد. منظم بودن خوب است، اما تصمیم باید با توجه به شرایط زمان و مکان و دانش‌آموز گرفته شود، نه آنکه یک تصمیم برای همه زمان‌ها و همه مکان‌ها و همه دانش‌آموزان یکسان باشد."

علاوه بر آقای نظری که مورد تشویق قرار گرفت، مدیرکل محترم سه دبیر فیزیک را هم که در چهاردهمین کنفرانس آموزش فیزیک به‌صورت فعال شرکت کرده و تشویق‌نامه وزارت در یافت کرده بودند، تشویق کرد و جوایزی به ایشان داد. این عمل موجب آن خواهد شد که سال‌های بعد معلمان با علاقه‌مندی بیشتر در کنفرانس‌ها و کلاس‌های کارآموزی و بازآموزی شرکت کنند.

دنباله برنامه این جلسه، انتخاب شورای اجرایی اتحادیه بود که با تعیین رئیس سنی جلسه و دو نفر منشی انتخابات، در کمال آزادی با معرفی نامزدها شروع شد و پس از دادن رأی و شمارش آن‌ها پایان یافت. اهداف و وظایف شورای اجرایی را اساسنامه انجمن که قبلاً به تصویب رسیده، معین کرده است.

یکی دیگر از کارهایی که در این جلسه انجام شد، تنظیم و امضای تفاهم‌نامه میان انجمن علمی-آموزشی معلمان فیزیک استان با دانشگاه فرهنگیان بود که آن هم در فضایی فرهنگی و دوستانه انجام شد. جناب آقای اسلامی در جمع معلمان گفتند: "دانشگاه فرهنگیان از هر نوع همکاری آموزشی و پژوهشی با معلمان استقبال می‌کند و شورای اجرایی انجمن می‌تواند جلسات خود را در آنجا برگزار کند."

در پایان پرسش و پاسخ‌های علمی میان معلمان رد و بدل و چند پیشنهاد هم بیان شد. مهم‌ترین آن‌ها کمبود ساعات تدریس کتاب بود که به گوش مسئولان خواهد رسید.